1954

অক্টোবর 11

ଧୀରୁଭା ଦେବିସିଂହ ଗୋହିଲ

ବନାମ

ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ

[ସଂଯୁକ୍ତ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକ ସହିତ]

[ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ମେହେର ଚାନ୍ଦ ମହାଜନ, ମୁଖାର୍ଜୀଆ, ଭିଭିଆନ୍ ବୋଷ, ଜଗନ୍ନାଧାଦାସ ଏବଂ ଭେଙ୍କଟରାମା ଆୟର, ନ୍ୟାୟାଧୀଶବୃନ୍ଦ]

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ (ପ୍ରଥମ ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ 1951, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31-B -ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ 1935 (25 ଏବଂ 26 Geo.5 CH. 42), ଧାରା 299 - ବମ୍ବେ ତାଲୁକଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧିନିୟମ 1949-(1949ର ବମ୍ବେ ଅଧିନିୟମ LXII) - ଏହା ସମ୍ବିଧାନର କ୍ଷମତାତୀତ କରେ କି?

ବମ୍ବେ ତାଲୁକଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧିନିୟମ, 1949 (ବମ୍ବେ ଅଧିନିୟମ LXII/1949) ର ବୈଧତା ଉପରେ ଏହି ଆଧାରରେ ପ୍ରଶ୍ନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଏହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31- B ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଆଇନକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହା ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ମୌଳିକ ଅଧିକାରକୁ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରେ କିମ୍ବା ସଂକ୍ଷିପ୍ତ କରେ ଯାହାକୁ 1951 ମସିହାରେ ସମ୍ବିଧାନର ପ୍ରଥମ ସଂଶୋଧନ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବିଧାନରେ ସନ୍ନିବେଶିତ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହାକୁ ନବମ ଅନୁସୂଚୀରେ ପ୍ରସଙ୍ଗ ସଂଖ୍ୟା -4 ଭାବରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରୂପେ ପରିଗଣନା କରାଯାଇଛି ।

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 31-B ରେ ବ୍ୟବହୃତ ଭାଷା ଉପରେ 1949 ର ବମ୍ବେ ଅଧିନିୟମ LXII ର ବୈଧତାକୁ ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ, 1935 ର ଧାରା 299 ଅନୁଯାୟୀ ମଧ୍ୟ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ବିହାର ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଦରଭଙ୍ଗାର ମହାରାଜାଧୀରାଜା ସାର୍ କାମେଶ୍ୱର ସିଂ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ([1952] S.C.R. 889) ବିଶିଷ୍ଟ ଥିଲେ ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରିତା :1952ର ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 188, 188 (A), 188 (B) and 188 (E) ।

1954 ଧୀରୁଭା ଦେବିସିଂହ ଗୋହିଲ ବନାମ ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଧୀଶ, ଜଗନ୍ନାଧାଦାସ

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 133 (1) (c) ଅନୁଯାୟୀ 1951ର ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 409,410,411 ଏବଂ 780 ରେ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 6 ଡିସେମ୍ବର, 1951ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଚାର ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଏହି ଆବେଦନ I

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 188/1952 ରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସି. ଜି. ଶାସ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ନୌନୀତ ଲାଲ I

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 188 (A), 188 (B) and 188 (E)/1952 ରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ *ଏନ୍. ସି. ଚାଟାର୍ଜୀ (ତାଙ୍କ ସହିତ ଓଙ୍କାର ନାଥ ଶ୍ରୀବାସ୍ତବ ଏବଂ ରାଜିନ୍ଦର ନାରାୟଣ)* I

ସମସ୍ତ ଆବେଦନରେ ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଭାରତର ଆଟର୍ଣ୍ଣି ଜେନେରାଲ ଏମ୍. ସି. ସେତଲୱାଡ ଏବଂ ଭାରତର ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ସି. କେ. ଡାଫ୍ଟାରୀ (ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ପୋରସ୍ ଏ. ମେହେଟ୍ଟା *ଏବଂ ପି. ଜି. ଗୋଖଲେ*) I

1954 ଅକ୍ଟୋବର 11 ରେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଜଗନ୍ନାଧାଦାସ - ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 133 (1) (c) ଅନୁଯାୟୀ ବମ୍ବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର କେତେକ ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଫଏସଲା କରି ଦିଆଯାଇଥିବା ସାଧାରଣ ରାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏହିସବୁ ଆବେଦନକୁ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଅଛି I ଏହି ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ପ୍ରସଙ୍ଗଟି ହେଉଛି ବମ୍ବେ ତାଲୁକଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧିନିୟମ, 1949(ଏହାପରେ ଏହି ଅଧିନିୟମ କୁହାଯାଏ) ଆଇନରେ ବୈଧ କି ? ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିନିୟମ, ଯେପରି ଏହାର ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥାଏ, ବମ୍ବେରେ ତାଲୁକଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଉଚ୍ଛେଦ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଥିଲା I ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ ଯେ ଅଧିନିୟମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବା ତାରିଖରୁ ତାଲୁକଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଯେଉଁଠାରେ ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା ତାହାକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ I ଧାରା 5 (1) (a) ଅନୁଯାୟୀ ସମସ୍ତ ତାଲୁକଦାରୀ ଜମି ବମ୍ବେ ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ ସଂହିତାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ତଦନୁଯାୟୀ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଭୂମି ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଦାୟୀ ରହିବେ I ଧାରା 6 ଅନୁଯାୟୀ, ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ଯେ, ସମସ୍ତ ସମ୍ପତ୍ତି ଯାହା ତାଲୁକଦାରୀ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ତାଲକୁଦାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ତାଲୁକଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ସମ୍ପତ୍ତିରେ ରଖାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଅଧିକାରକୁ ଉଚ୍ଛେଦ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ I ଧାରା 7 ରେ ଏପରି ନ୍ୟସ୍ତ

ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ଏପରି ରଦ୍ଦ ହୋଇଥିବା ଅଧିକାର ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଦାନ କରେ ।ଏହା ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଏବଂ ସେହି କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ନୀତି ଏବଂ ପଦ୍ଧତିକୁ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରେ । ଧାରା 14 ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରେ ଯାହା ରଦ୍ଦ ହୋଇଥିବା ଯେକୌଣସି ଅଧିକାର ପାଇଁ ଦେୟଯୋଗ୍ୟ କିନ୍ତୁ ଧାରା 7 କିମ୍ବା ଅଧିନିୟମର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଧାରା ଦ୍ୱାରା ଆବୃତ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ଏଗୁଡ଼ିକ ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଆକ୍ଷେପିତ ଆଇନର ମୁଖ୍ୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ।

ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧିନିୟମର ବୈଧତା ଉପରେ ସମାଲୋଚନା ହେଉଛି ଯେ ଅଧିନିୟମଟି ସ୍ୱତ୍ୱହରଣ, ଯେ ଏହା କୌଣସି ସାର୍ବଜନୀନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏହା ସହିତ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଅଟେ । ବର୍ତ୍ତମାନ, ଯେଉଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟର ଆବଶ୍ୟକତା ସମ୍ବନ୍ଧିତ, ଏହି ତର୍କକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଏବେ ବହୁତ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଗଲାଣି ଯେ, ଏହି ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଥିବା ଏହି ପ୍ରକାର ଉଚ୍ଛେଦ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ଏଣୁ ଏକମାତ୍ର ଗମ୍ଭୀର ତର୍କ ହେଉଛି ଅଧିନିୟମରେ ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣର ଭ୍ରମାତ୍ମକ ପ୍ରକୃତି । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ, ଏହି ଅଧିନିୟମଟି 1949 ମସିହାରେ ବମ୍ବେ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା 1950 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 18 ତାରିଖରେ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଜେନେରାଲଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ପାଇଥିଲା ଏବଂ 1950 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 24 ତାରିଖରେ ରାଜପତ୍ରରେ ସୂଚିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ହୋଇଥିବା ଆପତ୍ତି ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ, 1935 ର ଧାରା 299 ର ପ୍ରାବଧାନଗୁଡିକର ଆରୋପିତ ଉଲଙ୍ଘନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା, ଯାହା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

"(1) ଆଇନର କର୍ତ୍ତୃତ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ସୁରକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ବ୍ରିଟିଶ ଭାରତରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ବଞ୍ଚିତ ହେବେ ନାହିଁ ।

(2) କୌଣସି ଜମି, କିମ୍ବା କୌଣସି ବାଣିଜ୍ୟିକ କିମ୍ବା ଶିଳ୍ପ ଉଦ୍ୟୋଗ କିମ୍ବା କୌଣସି କମ୍ପାନୀ ମାଲିକାନାରେ ଥିବା କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟିକ କିମ୍ବା ଶିଳ୍ପ ଉଦ୍ୟୋଗର ସାର୍ବଜନୀନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଧିଗ୍ରହଣକୁ ପ୍ରାଧିକୃତ କରୁଥିବା କୌଣସି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିବାର କ୍ଷମତା ସଂଘୀୟ କିମ୍ବା ପ୍ରାଦେଶିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭାର ରହିବ ନାହିଁ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଆଇନରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ସମ୍ପତ୍ତି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣର

ପରିମାଣ ସ୍ଥିର କରେ, କିମ୍ବା କେଉଁ ନୀତି ଏବଂ ଉପାୟରେ ଏହା ସ୍ଥିର କରାଯିବ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରେ ।

1954
ଧୀରୁଭା ଦେବିସିଂହ ଗୋହିଲ
ବନାମ
ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ, ଜଗନ୍ନାଧାଦାସ

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହା ଯୁକ୍ତି ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯେ, ଏହା ଏପରି ଏକ ଅଧିନିୟମ ଯାହା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31ର ଖଣ୍ଡ (6) ଅନୁଯାୟୀ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ହାସଲ କରାଯାଇପାରିଥାନ୍ତା, ଯାହାଦ୍ୱାରା ଅସାମ୍ବିଧାନିକତା ଆପତ୍ତିରୁ ଦାୟମୁକ୍ତି ମିଳିପାରିଥାନ୍ତା, କିନ୍ତୁ ତାହା କରାଯାଇ ନ ଥିବାରୁ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 299ର ଆରୋପିତ ଅଭିଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହାର ଆପତ୍ତି କରିବାର ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ବଜାୟ ରହିଛି । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ବିଜ୍ଞ ବିଚାରପତିମାନେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ବିଧାନର କୌଣସି ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଉପସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରକାରର ଆପତ୍ତିରୁ ମୁକ୍ତ ଥିଲା କି ନାହିଁ, ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ ଆପତ୍ତି କରିବାର ଗୁଣବତ୍ତା ଉପରେ ବିଚାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେଇଥିଲେ ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଏକ ସାର୍ବଜନୀନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଥିଲା ଏବଂ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ଭ୍ରମାତ୍ମକ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାୟ ନୁହେଁ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 299 ର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ହୋଇନାହିଁ ।

ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ତାହା ହେଉଛି ଏକ ଅଧିନିୟମ ଯାହାକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କଠାରେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31ର ଖଣ୍ଡ(6) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରମାଣୀକରଣ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇପାରିଥାନ୍ତା ଏବଂ ସେପରି କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଅଧିନିୟମ ସମ୍ବିଧାନର ନବମ ଅନୁସୂଚୀରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିନିୟମ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଯାହାର ପ୍ରସଙ୍ଗ (4) ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31-B ଯାହା 1951 ରେ ଏହାର ପ୍ରଥମ ସଂଶୋଧନ ଦ୍ୱାରା ସମ୍ବିଧାନରେ ସନ୍ନିବେଶ କରାଯାଇଛି ତାହା ନିମ୍ନଲିଖିତ :

"ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31-A ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟାପକତା ପ୍ରତି କୌଣସି ପକ୍ଷପାତ ନକରି, ନବମ ଅନୁସୂଚୀରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କୌଣସି ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ନିୟାମକ କିମ୍ବା ଏହାର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅବୈଧ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା କେବେ ଅବୈଧ ହୋଇନାହିଁ ଯେ, ଏହି ଆଧାରରେ ଯେ ଏପରି ଅଧିନିୟମ, ନିୟାମକ କିମ୍ବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏହି ଭାଗର ଯେକୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ଅସଙ୍ଗତ, କିମ୍ବା ଏହି ଭାଗର ପ୍ରାବଧାନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଯେକୌଣସି ଅଧିକାରକୁ ନିକାଶ କିମ୍ବା ସଂକ୍ଷିପ୍ତ କରେ, ଏବଂ କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର ବିପରୀତ କୌଣସି ରାୟ, ଡିକ୍ରି କିମ୍ବା ଆଦେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ, ଉକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ନିୟାମକ ମଧ୍ୟରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ, ଯେକୌଣସି ସକ୍ଷମ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର ଏହାକୁ ବାତିଲ କିମ୍ବା ସଂଶୋଧନ କରିବାର କ୍ଷମତା ଅଧୀନରେ, ବଳବତ୍ତର ରହିବ ।"

ତେଣୁ ଉପରୋକ୍ତ ସଂଶୋଧନ ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଏହି ଅଧିନିୟମକୁ ନବମ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରି, ଆମ ଦୃଷ୍ଟିରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ନିଃସନ୍ଦେହ ଭାବରେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ରଖାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରକାରର ଆପତ୍ତିରୁ ମୁକ୍ତ ହେବା ଉଚିତ । ତଥାପି, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ କଠୋରତାର ସହିତ ବିପରୀତ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ସେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ବିହାର ଭୂସଂସ୍କାର ଅଧିନିୟମ, 1950 (ବିହାର ଅଧିନିୟମ XXX/1950) ର ବୈଧତା, ଯାହା ନବମ ଅନୁସୂଚୀର ପ୍ରଥମ ପ୍ରସଙ୍ଗ, ସମ୍ବିଧାନର ପ୍ରଥମ ସଂଶୋଧନ ପରେ ଏହି ଅଦାଲତରେ ଏହାକୁ ଆପତ୍ତି କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି ଅଦାଲତ ବାସ୍ତବରେ ଏହାର କେତେକ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଅବୈଧ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ଏହି ଅଦାଲତର ରାୟରୁ ନିଃସନ୍ଦେହରେ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ସମ୍ବିଧାନର ଅଧୀନରେ ମୌଳିକ ଅଧିକାରର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଅଭିଯୋଗରେ ଧାରା 31- B ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ସୁରକ୍ଷା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏହି ଆପତ୍ତିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଥିଲା । ତଥାପି, ରାୟର ସତର୍କତାର ସହିତ ଅନୁଶୀଳନ କଲେ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ବିଧାନମଣ୍ଡଳକୁ ବିବାଦୀୟ ଅଧିନିୟମର କିଛି ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଣୟନ କରିବାର କ୍ଷମତାକୁ ନେଇ ଆପତ୍ତିର ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଯାହା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠଙ୍କ ମତରେ, ବ୍ୟବସ୍ଥାପିକାର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗରେ ପ୍ରବଞ୍ଚନାର ପ୍ରକୃତି ଥିଲା (*ବିହାର ରାଜ୍ୟ ବନାମ ଦରଭଙ୍ଗାର ମହାରାଜାଧିରାଜା ସାର୍ କାମେଶ୍ୱର ସିଂହ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ* ([1])) ଦର୍ଶାଏ :ତଦନୁସାରେ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଅନୁରୋଧ କରନ୍ତି ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31-B ଅନୁଯାୟୀ ସୁରକ୍ଷା ସମ୍ବିଧାନର ପ୍ରାବଧାନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏକ ଆପତ୍ତିରେ ସୀମିତ ଏବଂ ତେଣୁ ଏକ ଭିନ୍ନ ଆଧାର ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏକ ଆପତ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ତାଙ୍କ ପାଇଁ ମୁକ୍ତ, ଯଥା, ଏହି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତରେ ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 299 ର ପ୍ରାବଧାନ ର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ । ସେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31- B ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31ର ଖଣ୍ଡ(6) ମଧ୍ୟରେ *ଥିବା ଭାଷାଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରନ୍ତି, ଯାହା ପରିଭାଷାରେ ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 299ର ଉପଧାରା (2) ର* ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନକୁ ମଧ୍ୟ ସୂଚାଏ । ଏହା ଆମକୁ ମନେହୁଏ ଯେ ତାହା ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31-B ପ୍ରତି ଅତ୍ୟଧିକ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଗ୍ରହଣ କରେ । ସମ୍ବିଧାନର ତୃତୀୟ ଭାଗର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31- B କେବଳ "ପ୍ରାବଧାନ ଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ"କୁ ସୁରକ୍ଷା ଦିଏ ନାହିଁ ବରଂ ଏହି ଆଧାରରେ ଆପତ୍ତି କରେ ଯେ ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିନିୟମ "ଏହି ଭାଗର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କୌଣସି ଅଧିକାର ସହିତ ଅସଙ୍ଗତ କିମ୍ବା ଏହାକୁ ନିକାଶ କରେ କିମ୍ବା ସଂକ୍ଷିପ୍ତ କରେ ।"ସମ୍ବିଧାନର ତୃତୀୟ ଭାଗ ଦ୍ୱାରା

([1]) [1952] S.C.R. 889.

1954
ଧୀରୁଭା ଦେବିସିଂହ
ଗୋହିଲ
ବନାମ
ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ,
ଜଗନ୍ନାଧାଦାସ

ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷିତ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିକାର ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ହେଉଛି ଯେ, ତାଙ୍କର ସମ୍ପତ୍ତି କେବଳ ସାର୍ବଜନୀନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏବଂ ଏପରି ଅଧିଗ୍ରହଣକୁ ପ୍ରାଧିକୃତ କରୁଥିବା ଏକ ଆଇନ ଅଧୀନରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବ ଯାହା ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର ହୋଇଛି କିମ୍ବା ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୀତି ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ । ଏହା ମଧ୍ୟ ସେହି ଅଧିକାର ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 299 ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଆକ୍ଷେପିତ ଅଧିନିୟମର ବୈଧତା ପ୍ରତି କରାଯାଇଥିବା ଆପତ୍ତି ସେହି ଅଧିକାରର ଆରୋପିତ ଉଲଘଂନ ଉପରେ ଆଧାରିତ । ଏହି ଆପତ୍ତି ଉକ୍ତ ଅଧିକାରର ଉଲ୍ଲଂଘନ ସମ୍ପର୍କରେ ଏକ ଆପତ୍ତି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ, ତଥାପି ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 299 ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିକାର ଏପରି ଭାବରେ ସୁରକ୍ଷିତ ଯାହା ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କ୍ଷମତାକୁ ସୀମିତ କରେ ଏବଂ ଏହାର ଦକ୍ଷତା ଉପରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ । ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କ୍ଷମତା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଯାହା ଏକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା, ତାହା ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ବ୍ୟକ୍ତିର ମୌଳିକ ଅଧିକାରର ପ୍ରକୃତିରେ ଥିଲା । ଭାରତୀୟ ସାମ୍ବିଧାନିକ ସଂସ୍କାର ସଂକ୍ରାନ୍ତ ଯୁଗ୍ମ ସଂସଦୀୟ କମିଟିର ବିବୃତି, ଖଣ୍ଡ I, ଭାଗ I, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 366 ଏବଂ 369ରୁ ଜଣାପଡିଛି । କିନ୍ତୁ ଏହା ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି ଯେ,ତଥାପି, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31- B କେବଳ ମୌଳିକ ଅଧିକାରର ଉଲଘଂନ କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ଯେହେତୁ ଏହା ସମ୍ବିଧାନର ତୃତୀୟ ଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହି ଅଧିକାର ସମ୍ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା "ପ୍ରଦାନ" କରାଯାଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।ଆମେ ଏହି ଯୁକ୍ତି ସହିତ ସହମତ ହୋଇପାରିବୁ ନାହିଁ ।ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ଏକ ଏଭଳି ମାମଲା ଯେଉଁଠାରେ ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 299 ଅନୁଯାୟୀ ବିଧାନସଭାର କ୍ଷମତା ଉପରେ ଏକ ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ସ୍ୱରୂପ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଥିବା ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଧିକାର, ଯାହା ବାସ୍ତବରେ ଏକ ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନର ସମ୍ବିଧାନରେ ସ୍ୱୀକୃତିପ୍ରାପ୍ତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମୌଳିକ ଅଧିକାର ସହିତ ଏକ ମୌଳିକ ଅଧିକାରର ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ବର୍ଗରେ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ ଏହି ସମ୍ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ ମୌଳିକ ଅଧିକାର ସହିତ ପୂର୍ବରୁ ଥିବା ଏହି ଅଧିକାରକୁ ସମ୍ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା "ପ୍ରଦତ୍ତ" ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଭାବେ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କରିବା ସମୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବାରେ କିଛି ଅନୁଚିତ ନାହିଁ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31- B ର ଶବ୍ଦକୋଷରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯିବା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ, ଏହି ସୁରକ୍ଷା କେବଳ କେତେକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉଲଘଂନ ବିରୋଧରେ ନୁହେଁ ବରଂ କେତେକ ଅଧିକାରର ଅସାମ୍ବିଧାନିକ କ୍ଷୁର୍ଣ୍ଣତାକୁ ଭିତ୍ତି କରି ଏକ ଆପତ୍ତି । ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31-B କୁ

1954
ଧୀରୁଭା ଦେବିସିଂହ ଗୋହିଲ ବନାମ ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ, ଜଗନ୍ନାଧାଦାସ

କେବଳ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନକାରୀ ଭାବରେ ଅନ୍ୱୟ କରିବା ଅଯୌକ୍ତିକ ହେବ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଅଧିକାରଗୁଡ଼ିକୁ ନୂତନ ସମ୍ବିଧାନର ପ୍ରାବଧାନ ଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ଏକ ଅଧିନିୟମ ଦ୍ୱାରା ଛଡ଼ାଇ ନିଆଯାଏ, କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 299 ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ଏକ ଅଧିନିୟମ ଯାହା ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି ତାହା ଦ୍ୱାରା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଛଡ଼ାଇ ନିଆଯାଏ ସେତେବେଳେ ନୁହେଁ । ସମ୍ବିଧାନର ତୃତୀୟ ଭାଗ ଅନୁଯାୟୀ ସୁରକ୍ଷିତ ମୌଳିକ ଅଧିକାର ର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଆଧାରରେ ଯେକୌଣସି ଆପତ୍ତିରୁ ନବମ ଅନୁସୂଚୀରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଧିନିୟମକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେବା ସମ୍ବିଧାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ସେଗୁଡ଼ିକ ପୂର୍ବରୁ ବିଦ୍ୟମାନ କିମ୍ବା ନୂତନ ଅଧିକାର ହେଉ ନା କାହିଁକି, ଅନୁଚ୍ଛେଦ 31-B ର ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାଷା ଦ୍ୱାରା ସନ୍ଦେହ କିମ୍ବା ପ୍ରଶ୍ନ ବାହାରେ ରଖାଯାଇଛି ଯାହା ଘୋଷଣା କରେ ଯେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିନିୟମର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସୂଚିତ ଅଧିକାରର ଆରୋପିତ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଆଧାରରେ ଏବଂ "କୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣର କୌଣସି ରାୟ, ଡିକ୍ରି କିମ୍ବା ଆଦେଶ ସତ୍ତ୍ୱେ" ଅସିଦ୍ଧ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା କେବେ ଅବୈଧ ହୋଇନାହିଁ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ନାହିଁ । " ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ସକାରାତ୍ମକ ଘୋଷଣା ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ "ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆଇନ୍ କିମ୍ବା ଧାର୍ଯ୍ୟ ନିୟମ, ଏହାକୁ ବାତିଲ କିମ୍ବା ସଂଶୋଧନ କରିବା ପାଇଁ ଯେକୌଣସି କ୍ଷମତାସମ୍ପନ୍ନ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କ୍ଷମତାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ । "

ତେଣୁ, ଆମେ ସ୍ୱଷ୍ଟ ମତ ହେଉଛି ଯେ ବମ୍ବେ ତାଲୁକଦାରୀ କାର୍ଯ୍ୟକାଳ ଉଚ୍ଛେଦ ଅଧିନିୟମ, 1949 ର ବୈଧତା ପ୍ରତି ଉପସ୍ଥାପିତ ଆପତ୍ତି ମୁକ୍ତ ନଥିଲା । ତେଣୁ, ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଖର୍ଚ୍ଚ ସହିତ ଖାରଜ କରାଯିବା ଉଚିତ । ଏକାକୀତା ଖର୍ଚ୍ଚ ।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

1954
ଧୀରୁଭା ଦେବିସିଂହ
ଗୋହିଲ
ବନାମ
ବମ୍ବେ ରାଜ୍ୟ
ନ୍ୟାୟାଧୀଶ,
ଜଗନ୍ନାଧାଦାସ

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ସାହୁ
ଅନୁବାଦକ
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।